

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет психології

Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ГУМАНІСТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ РЕЛІГІЇ

Освітня програма – Реабілітаційна психологія

Спеціалізація (за наявності)

Спеціальність 053 – Психологія

Галузь знань 05 – Соціальні і поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №__ від “_” ____ 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу (зразок)
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи гуманістичної психології релігії
Освітня програма	Реабілітаційна психологія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	053 – Психологія
Галузь знань	05 – Соціальні і поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Вибіркова
Курс / семестр	2-й курс, 3-й семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год.; заочн. – 6 год. Семінарські заняття – 18 год.; заочн. – 6 год. Самостійна робота – 60 год.; заочн. – 78 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

<p style="text-align: center;">Мета та цілі курсу</p> <p><i>Мета</i> – формування професійних компетентностей, пов'язаних з гуманістичною психологією релігії.</p> <p><i>Завдання</i> – сформувати компетентності, які забезпечують здатності:</p> <ul style="list-style-type: none">– застосовувати знання з гуманістичної психології релігії у практичних ситуаціях;– проводити психологічні дослідження на належному теоретичному рівні;– генерувати нові ідеї (креативність);– виявляти, ставити і вирішувати екзистенційно-психологічні проблеми з гуманістичних позицій;– діяти на основі гуманістичних морально-етичних міркувань (мотивів);– розробляти гуманістичні екзистенційно-психологічні проекти та керувати ними;– надавати консультативно-психологічну, психокорекційну, реабілітаційно-психологічну, психотерапевтичну допомогу на гуманістично-релігійних науково-теоретичних засадах;– приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, зокрема, в екстремальних і кризових, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
<p style="text-align: center;">Загальні і фахові компетентності</p> <p>У системній взаємодії з іншими навчальними дисциплінами освітньої програми «Реабілітаційна психологія» (далі – ОП) формувати й розвивати такі загальні компетентності (далі – ЗК), фахові компетентності (далі – ФК), досягати таких програмних результатів (далі – ПР):</p> <p><i>Базову професійну компетентність бакалавра психології:</i> Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності в галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити і вирішувати психологічні проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність цінувати й поважати різноманітність і мультикультурність.</p> <p>ЗК6. Здатність діяти на основі морально-етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК9. Здатність мотивувати людей і рухатися до спільної мети.</p> <p>ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.</p> <p>ФК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.</p> <p>ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.</p> <p>ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.</p> <p>ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до</p>

нових ситуацій професійної діяльності.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання

ПР, визначених Стандартом вищої освіти спеціальності 053 Психологія: ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т. ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно/письмово для фахівців і нефахівців. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР12. Складати та реалізувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника. ПР13. Взаємодіяти, вступати в комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитись до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватись етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

З ОП «Реабілітаційна психологія», ОР – бакалавр: ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Психологія релігії як галузь психологічної науки	<i>Для всіх тем – знати основний зміст:</i> 1. Предмет психології релігії. 2. Методи психології релігії. 3. З історії становлення та розвитку психології релігії	Тести, питання, кейси
2.	Психологія релігійної віри	1. Основний психологічний зміст релігійної віри. 2. Мотивація віри в Бога. 3. Індивідуальний релігійний досвід. Навернення. 4. Вплив сім'ї на формування аксіологічної спрямованості релігійності неповнолітніх. 5. Типи віри в Бога і типи релігійності особистості. 6. Антигуманістична сутність тоталітарних культів (сект). 7. Гуманістичні й авторитарні релігії та конфесії. 8. Благодатний психопрофілактичний і психотерапевтичний потенціал гуманістичної релігії.	Тести, питання, кейси
3.	Психологія релігійної моралі	1. Основний психологічний зміст гуманістичної моралі, моральності та духовності особистості. 2. Гуманістично-психологічна сутність християнської моралі. 3. Психологія «розумного егоїзму» з позицій християнської моралі. 4. Гуманістичний психологічний зміст моралі іудаїзму, ісламу, буддизму.	Тести, питання, кейси

4.	Гуманістично-психологічний аспект культового елемента релігії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Основний психологічний зміст релігійного культу. 2. Психологія співвідношення морально-етичного вчення та культу у християнстві. 3. Психорегулятивний потенціал релігійно-культової символіки та релігійно-культового мистецтва. 4. Катарсична емоційна динаміка психіки віруючих у процесі культових дійств. 5. Гуманістично-психологічні аспекти сповіді, молитви та релігійної медитації. 	Тести, питання, кейси
5.	Гуманістична релігійність як риса українського національного характеру	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чинники релігійності як риси українського національного характеру. 2. Гуманістичний тренд релігійності українства. 3. Роль Української православної та Української греко-католицької церков у збереженні та зміцненні української національної самосвідомості. 	Тести, питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	8
Семінарське заняття	28
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	4
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1		1		1		1		1			8
Семінарські з-тя		4		4		4		4		4		8						28
Самостійна р-та													10					10
Індивідуальні завдання															4			4
Залік																	50	50
Всього за тиж-нь	1	4	1	4	1	4	1	4	1	4	1	8	1	10	1	4	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література	
Основна	
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Москалець В. П.</i> Психологія релігії: підручник, 3-тє вид., перероб., доповн. Київ: «Ліра-К», 2020. 192 с. © 2. <i>Москалець В. П.</i> Психологія релігії: підручник, 2-ге вид, перероб., доповн. Київ: «КНТ», 2019. 220 с. © 3. <i>Москалець В. П.</i> Психологія релігії: навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2004. 240 с. 4. <i>Матласевич О. В.</i> Психологія релігії: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2012. 350 с. 5. <i>Предко О. І.</i> Психологія релігії: підручник. Київ: «Академвидав», 2008. 344 с. 	
Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Докаш В. І.</i> Психологія релігії: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012. 464 с. 2. <i>Духовно-психологічні</i> основи християнської психології: монографія / За ред. Л. М. Гридковець. Львів: Скриня, 2015. 366 с. 3. <i>Москалець В. П.</i> «Над-смысл» у логотерапії безнадійності // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія». Науковий журнал. Вип. 16. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2022. С. . 4. <i>Москалець В. П.</i> «Над-смысл» у логотерапії горя втрати та мук совісті // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія». Науковий журнал. Вип. 17. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2023. С. . 5. <i>Москалець В. П., Рошкевич О. І.</i> Логотерапевтичний принцип підходу до психологічних проблем ветеранів війни з росією // Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: монографія. Том II. / За ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка; НУЦЗУ. Харків: ФОП 	

Панов А. М., 2022. 436 с. С. 90-108. ©

6. **Москалець В. П., Сияк І. В.** Віра в Бога, марновірство, обереги учасників бойових дій у Донбасі // Актуальні дослідження в сучасній вітчизняній екстремальній та кризовій психології: Монографія. Том І. / За заг. ред. В. П. Садкового, О. В. Тімченка. НЦЗУ. Харків: ФОП Мезіна В. В., 2017. С. 140-152. ©

7. **Янів В.** Психологічні основи окциденталізму. Мюнхен: Український вільний університет, 1996. 356 с.

8. **Яремко О.** Релігійність у психології особистості та міжособистісних стосунків: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Свічадо», 2021. 232 с.

Додаткова

1. **Булашев Г.** Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях: космогонічні українські народні погляди та вірування. Київ: «Довіра», 1993. 414 с.

2. **Гречка М.** Таїна людського буття (матриця «воскресіння»): науково-популярне видання. Київ: Ліра-К, 2018. 232 с.

3. **Каюа Р.** Людина та сакральне. Київ: Ваклер, 2003. 256 с.

4. **Климишин О.** Психологія духовності особистості: християнсько-орієнтований підхід. Івано-Франківськ: Гостинець, 2019. 440 с.

5. **Колодний А. М.,** Филипович Л. О. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан. Львів: Логос, 1996. 184 с.

6. **Кульчицький О.** Проблематика взаємин етнопсихології і диференціальної психології релігії // Релігія в житті українського народу: збірник матеріалів Наукової Конференції у Рокка ді Папа (18-20.X.1963) / За ред. В. Яніва. Мюнхен-Рим-Париж: Український вільний університет, 1966. С. 119-131.

7. **Липинський В.** Релігія і церква в історії України. Філадельфія: б/р. 96 с.

8. **Ліщинська О. А.** Культурна залежність особистості: передумови, чинники, механізми. Київ: ТОВ «Легко інк», 2008. 266 с.

9. **Москалець В.** Віра в Бога як психічний базис стану загального благополуччя особистості // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2015. № 1. С. 55-65.

10. **Москалець В.** «Лад» чи «Мір»? – Важка проблема української національної ідеї // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2012. № 1. С. 8-15.

11. **Москалець В.** Три сили для людини. Від «Великого Інквізитора» до канонічної психології В. Роменця // Психологія і суспільство. Український теоретико-методологічний соціогуманітарний часопис, 2012. №2. С. 8-15.

12. **Москалець В. П., Демський В. В.** Методологія вивчення релігійної самосвідомості військовослужбовців // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія». Випуск 2. Одеса: «Гельветика», 2022. С. 7-11.

13. **Москалець В. П.** Загальна психологія: підручник для студентів спеціальності «психологія». Київ: «Ліра-К», 2022. С. 23-26; 128-137; 478-500. ©

14. **Москалець В. П.,** Олійник А. В. Релігійна віра як антисуїцидальний чинник // Практична психологія та соціальна робота, 2009. № 2. С. 71-80.

15. **Москалець В. П.** Психологія особистості: підручник, 3-є вид., переробл., доповн. Київ: «Ліра-К», 2020. С. 131-163; 251-260; 317-333. © У інших виданнях цього підручника – інші сторінки.

16. **Огієнко І.** Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу. Курс читання в українським народнім університеті. Репринтне відтворення видання 1918 року. Київ: «Довіра», 1991. 272 с.

17. **Предко Д. Є.** Релігійні почуття: сутність та особливості прояву: монографія. Київ: ТОВ «ВАДЕКС», 2018. 156 с.

18. **Психологія.** З викладом основ психології релігії / Під ред. о. Юзефа Макселона. Львів: «Свічадо», 1998. 320 с. С. 249- 302.

19. **Релігія і церква в українському суспільстві: соціологічне дослідження-2017** [Електронний ресурс] http://razumkov.org/ua/uploads/2017_Religiya.pdf

20. **Савелюк Н.** Психологія розуміння релігійного дискурсу: монографія. Київ: ТОВ «КНТ», 2017. 340 с.

21. **Савчин М. В.** Духовна парадигма психології: монографія. Київ: Академвидав, 2013. 224 с.

22. **СковороДАР.** Життя, творчість, спадок: збірка творів / укл. Н. Федорак. Харків: ВД «ШКОЛА», 2022. 416 с. С. 381-408.

23. **Франкл В.** Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі / пер. з англ. О. Замойської. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. 160 с.

24. **Фромм Е.** Мистецтво любові / пер. з англ. В. Кучменко. Київ: Книжковий «Клуб сімейного

дозвілля», 2017. 192 с.

25. **Янів В.** Релігійність українця з етнопсихологічного погляду // Релігія в житті українського народу: Збірник матеріалів Наукової Конференції у Рокка ді Папа (18-20.X.1963) / За заг ред. В. Яніва. Мюнхен-Рим-Париж, 1966. С. 132-151.

26. **Maslow A. H.** Religion, Values and Peak-Experiences [Електронний ресурс] / Abraham H. Maslow. – Режим доступу: www.bahaistudies.net/asma/peak-experiences.pdf.

27. **Fromm E.** Beyond the chains of illusion: My Encounter with Marx and Freud. N. Y.: Bloomsbury Academic, 2017. 144 p.

28. **Fromm E.** The Heart of man. N. Y.: American Mental Health Foundation, 2010. 144 p.

7. Контактна інформація

Кафедра	Загальної та клінічної психології ПНУ ім. В. Стефаника
Викладачі	Проф. Москалець В. П., доц. Карп'юк Ю. Я
Контактна інформація викладача	bober.if@gmail.com

Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	
Пропуски занять (відпрацювання)	
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи

Викладач

В. П. Москалець.